

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

На правах рукопису

ЗАХОЖАЯ ВАЛЕРІЯ БОРИСОВИЧ

СТАТИСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ
РИНКУ ЛІСОПРОДУКЦІЇ

Спеціальності 06.05.01 - Статистика
08.04.03 - Маркетинг

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора економічних наук

00777225 (U)

Кафедрі статистики та економетрії
Київського торговельно-економічного інституту.

Офіційні опоненти - доктор економічних наук, професор
Корольков І.І.

доктор економічних наук, доцент
Герасименко С.С.

доктор економічних наук, доцент
Швець В.Г.

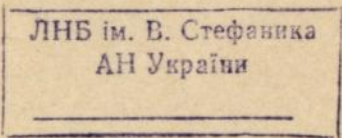
Провідна установа - Науково-дослідний інститут статистики
Міністерства статистики України.

Захист відбудеться "6. Січня" 199⁰⁰ року о 14 годині на засі-
данні спеціалізованої вченої Ради Д.01.53.02 по захисту дисертації
на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук при Київському
державному економічному університеті (252057, м.Київ-57, Проспект Не-
ренго, 54/1, ауд.214).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці університету.

Автореферат розісланий "6" грудня 1994 р.

Вчений секретар
спеціалізованої Ради
кандидат технічних наук,
професор

А. Шарпов

О.Д.Шарпов

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

1.1. Актуальність теми дослідження. В умовах становлення ринкової економіки в Україні проблема забезпечення провідних галузей засобами виробництва, а населення - предметами споживання, набуває особливої актуальності. Стосовно предметів деревинного походження вирішення цієї проблеми тісно пов'язане з довгостроковими економічними, в тому числі зовнішньоекономічними зв'язками.

Недосконала в минулому система стратегічного і поточного планування виробництва та збуту лісопродукції, порушення економічних зв'язків привели до того, що на сьогодні потреба ринку України в лісопродукції забезпечується за рахунок власних ресурсів менше, ніж на третину.

Галузі лісопромислового комплексу (ЛПК) виявились неспроможними не тільки створити "ліси майбутнього", але і вирішити проблему лісозабезпечення ринку України і, у зв'язку з цим, почали втрачати можливість нарощування кінцевої лісопродукції і, у першу чергу, деревинних плит, неблів, целюлози, картону, паперу і ін. У порівнянні з такими державами, як Фінляндія, Франція, Німеччина, Італія та Україні з кожного вивезеного кубометру деревини в середньому на душу населення виробляється менше деревинно-сружкових плит (ДСтП) в 2 рази, деревинно-волокнистих плит (ДВП) - в 6, фанери - у 8, целюлози - в 10, картону та паперу - у 20 разів.

Природні багатства України є матеріальною основою соціально-економічного прогресу і добробуту народу. Ліси, як біологічний фактор охорони природи і рослинного покриття Землі, повинні займати особливе місце в розвитку держави. Вони забезпечують рівновагу біосфери, регулюють водний баланс, зніщують здоров'я людини.

Оптимальність взаємовідносин між суспільством і природою залежить від того, наскільки раціонально використовуються відновлювані і невідновлювані ресурси держави.

Необхідною умовою створення відповідної концепції є розроблення стратегії і планування дій на ринку, формування ринкового політу. Вона повинна будуватися на єдиному методологічному підході і постійному інформаційному і методичному забезпеченні аналізу та прогнозу системи показників, які характеризують виробництво, збут і розподіл лісопродукції у взаємозв'язку з основними факторами.

Питання управління виробництвом та використанням лісопродукції протягом тривалого періоду є об'єктом уваги науки та практики. Дослідження ряду галузевих, наукових організацій, планових органів, окремих вчених внесли вагомий внесок в удосконалення відповідних методів.

Разом з тим, лишається не вирішена проблема статистичного забезпечення, як важливого фактора підвищення ефективності управління, особливо враховувачи характер формування і шляхи задоволення потреби в лісопродукції в перехідний період до ринку.

Об'єктивною необхідністю стало створення науково обгрунтованого статистичного забезпечення стратегічного і поточного планування ринку лісопродукції, заснованого на принципах маркетингу. Такий підхід обумовлює глибоке вивчення кон'юнктури ринку, виділення основних його сегментів, визначення перспективної та поточної потреби, можливостей і шляхів її задоволення. Це, в свою чергу, потребує проведення глибокого аналізу і вивчення пропозицій як на перспективу, так і на поточний період, дослідження існуючих і можливих міжгалузевих та міжрегіональних зв'язків, їх структури як в статичній, так і в динамічній формі. При цьому важливо встановити важелі, що забезпечують збалансованість попиту та пропозиції.

Вирішення цих проблем можливе при наявності достовірної статистичної інформаційної бази, методичного забезпечення, що включає статистичні методи дослідження і прогнозування ринку лісопродукції, систему показників, які дають об'єктивну оцінку ринкових процесів. Це визначило вибір теми дослідження, обумовило його мету і завдання.

1.2. Мета і завдання дослідження. Основна мета дисертаційної роботи полягає в обгрунтуванні теоретичних і науково-методологічних положень щодо статистичного дослідження ринку лісопродукції; одержанні статистичної інформації про його закономірності та тенденції, вдосконаленні системи статистичних показників оцінки співвідношення попиту і пропозиції, прогнозуванні потреби в лісопродукції в умовах переходу до ринкової економіки.

Поставлена мета визначила зміст дослідження, яке зводиться до вирішення наступних завдань теоретичного, методологічного і практичного характеру:

- провести дослідження теоретичних аспектів розвитку потреби в лісопродукції як об'єктивного процесу функціонування ринку;
- узагальнити теоретичні положення щодо аналізу умов, які

формуєть потребу в лісопродукції і на цій основі провести її класифікації та групування;

в метов врахування виног окремих груп споживачів здійснити їх типологію, виділити однорідні групи за ознаками поведінки на ринку, специфіки споживчих виног і на цій основі здійснити сегментації ринку лісопродукції;

виділити цільовий ринок лісопродукції;

вивчити маркетингове середовище ринку лісопродукції, тривалі та поточні тенденції внутрішньогалузевих, міжгалузевих, міжрегіональних і міждержавних пропорцій виробництва, збуту і розподілу лісопродукції, кон'юнктури її ринку;

обґрунтувати інформаційну базу статистичного забезпечення маркетингових досліджень;

розробити методикy комплексного статистичного аналізу і прогнозування попиту на лісопродукції в галузевому і регіональному аспектах, в розрізі асортиментних груп, за породним складом з наступним виходом на сегменти ринку;

здійснити статистико-економічний аналіз стану виробничого потенціалу ЛПК України;

розробити конкретні пропозиції щодо збалансування попиту та пропозиції на лісопродукції в Україні.

1.3. Предмет і об'єкт дослідження. Предметом дослідження є взаємопов'язані процеси формування ринку лісопродукції, його диференціація за виробничими ознаками і споживачами, умови і фактори, що впливають на ці процеси.

Об'єкт дослідження - система виробництва, збуту, розподілу і споживання лісопродукції в Україні.

Інформаційнов базов послужили матеріали Міністерства економіки України, Міністерства промисловості України, Міністерства статистики України, об'єднань, інших міністерств і відомств, окремих підприємств і науково-дослідних інститутів, а також дані про закордонний досвід.

1.4. Методологічний і методичний оснoвoв дослідження є діалектичний метод пізнання, розвинутий в документах і постановах Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, Міністерства промисловості України з питань переходу галузей ЛПК на ринкові господарські відносини.

Методологічний особливiсть дисертаційної роботи є застосування системного підходу, який передбачає статистичне забезпечення марке-

тингового дослідження виробництва, збуту і розподілу лісопродукції в галузевому, регіонально-галузевому, міжрегіональному і міждержавному розрізах, тісний зв'язок розробок і витікаючих із них пропозицій в умовах перехідного періоду до ринку.

У процесі дослідження використовувались статистичні методи: групувань, середніх величин, індексний і кореляційно-регресійний, балансовий і економіко-статистичного моделювання.

1.5. Зв'язок роботи з планом НДР. Основні результати дослідження теоретичного, методичного і практичного характеру по темі дисертації одержані автором у процесі наукової роботи в Науково-дослідному економічному інституті Держплану України за період з 1979 по 1987 роки і знайшли застосування при виконанні завдань в рамках таких тем: "Схема розвитку і розміщення виробничих сил на перспективний період до 2000 р.", розділ V "Лісова, деревообробна, целюлозно-паперова промисловість" - 1982 р.; "Проблеми та перспективи розвитку лісової, деревообробної та целюлозно-паперової промисловості на 1985-1986 р.р. і на період до 2000 р." (тема 4.2.1.33.5. II етап) - 1983 р.; "Доробка схеми розвитку виробничих сил України на період до 2000 р.", розділ "Лісова, деревообробна та целюлозно-паперова промисловість" /тема 5-83/ - 1983 р.; "Дослідження динаміки та структури потреби лісоматеріалів в ув'язці з потребом в них галузей народного господарства" (тема 4.2.1.33 розділ 21 етап 5) - 1984 р.; "Уточнення і доробка матеріалів до проекту основних напрямків на XII п'ятирічку і на перспективу до 2000 р." (тема 4.2.1.33.IV /1-81/) - 1994 р.; "Проблеми удосконалення галузевої структури ЛПК України на основі комплексного використання деревини і відтворення лісових ресурсів", етап I "Аналіз вихідної ресурсної бази деревинної сировини ЛПК України і прогноз її розмірів до 2000 р." (тема 23-86,2) - 1986 р.

Дослідження по даній тематичі продовжені за місцем нинішньої роботи у Київському торговельно-економічному інституті і знайшли відображення у темі: "Особливості дії і механізм використання закону попиту та пропозиції в умовах становлення змішаної економіки", реєстр. N 0193 029727.

1.6. Наукова новизна дослідження міститься в наступному:

сформульована теоретична концепція статистичного забезпечення маркетингових досліджень ринку лісопродукції, суть яких полягає у розробці методів статистичного аналізу і прогнозу маркетингового середовища, розвитку та взаємодії попиту та пропозиції у внут-

рішньогалузевих, міжрегіональному і міждержавному розрізах;

обґрунтовані теоретичні передумови аналізу ринку лісопродукції як об'єкту статистичного дослідження;

розроблена класифікація потреб ринку в лісопродукції, виходячи із їх матеріально-вещовної структури, джерел забезпеченості споживання, регіонального розподілу і соціально-економічного складу споживачів;

побудована система показників статистичного забезпечення маркетингу в сфері виробництва, збуту та реалізації лісопродукції;

запропонована система інформаційного забезпечення обґрунтування маркетингових досліджень;

розроблена схема статистичної оцінки співвідношення виробництва і попиту в лісопродукції, яка дозволила виявити відповідні диспропорції і обґрунтувати умови узгодженості виробничої і збутової політики ЛПК України в ринкових умовах.

1.7. Практична цінність роботи полягає у такому:

виконаний статистичний аналіз використання лісопродукції за 1980 - 1993 роки;

виявлені тенденції розвитку потреби в лісопродукції і виробничого потенціалу ЛПК України;

дана статистична характеристика виробничо-ресурсного потенціалу ЛПК України і оцінка рівня його адаптації до ринкових умов господарювання;

здійснена оцінка ступеня задоволення потреб ринку в лісопродукції сложивчого призначення;

дана статистична характеристика кон'вектуроутворюючих факторів, які обумовлюють маркетингове середовище ринку лісопродукції;

виділений цільовий ринок лісопродукції і побудована модель його перспективного та поточного розвитку;

проведене статистичне дослідження кон'вектури ринку лісопродукції;

здійснена оцінка дефіциту на ринку лісопродукції і розроблені рекомендації щодо забезпечення ринкової рівноваги;

досліджені внутрішньогалузеві, міжгалузеві, міжрегіональні і міждержавні ринкові зв'язки на ринку лісопродукції;

розрахований прогноз споживання лісопродукції на період до 2010 року.

1.8. Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційної роботи обговорювались на науково-практичних конференціях та семінарах: "Науково-технічний прогрес в деревообробній промисловості" (Київ, 1983 р.), "Проблеми раціонального і комплексного використання деревинної сировини" (Київ, 1982 р.); "Проблеми та перспективи середнього підприємництва та бізнесу в Україні" (Київ, 1993 р.).

1.9. Результати проведених досліджень впроваджені:

методика розробки перспективного та поточного балансів попиту та пропозиції лісопродукції, а також, самі баланси - в Міністерстві лісової та деревообробної промисловості республіки;

оцінка дефіциту та пропозиції щодо його покриття в умовах переходу підприємств на ринкові відносини - в Білоруському державному виробничо-торговельному концерні лісової, деревообробної та целюлозно-паперової промисловості;

пропозиції по вивченню маркетингового середовища, сегментації ринку лісопродукції - Асоціацією організацій та підприємств лісового комплексу України;

методичні рекомендації, розрахунок перспективної та поточної потреби у меблях - в планових службах закритого акціонерного товариства "Бердичівмеблі" у процесі підготовки маркетингової програми;

статистичне забезпечення процесів формування та розвитку економічної кон'юнктури, стратегії цільового ринку і сегментації ринку лісопродукції - в Промислово-торговельній корпорації "Укрліс-пром";

методика вивчення рівня задоволення попиту з урахуванням регіональних і галузевих особливостей - в Міністерстві економіки України.

1.10. Наукові публікації. За результатами досліджень з теми дисертації опубліковано 28 наукових робіт загальним обсягом 52,8 друк.арк., у тому числі: 5 монографій, 7 брошур, статті та тези доповідей на наукових конференціях.

1.11. Обсяг і структура роботи. Дисертація складається із вступу, п'яти глав, висновків, бібліографії та додатків. Загальний обсяг дисертації 392 сторінки. До неї входять 42 таблиці, 7 схем, 7 малюнків, 42 додатки, бібліографія основної літератури складається з 146 джерел.

СТРУКТУРА ДИСЕРТАЦІЇ

ВСТУП

ГЛАВА 1. Передумови побудови статистичного забезпечення дослідження ринку лісопродукції.

- 1.1. Поняття та види потреб в лісопродукції.
- 1.2. Класифікація та групування потреб в лісопродукції.
- 1.3. Програма побудови статистичного забезпечення дослідження ринку лісопродукції.

ГЛАВА 2. Сегментація ринку лісопродукції.

- 2.1. Критерії сегментації ринку лісопродукції.
- 2.2. Сегментація ринку лісопродукції (повноцінна сировина).
- 2.3. Сегментація ринку лісопродукції (малоцінна деревина та відходи).
- 2.4. Регіональна сегментація ринку лісопродукції.

ГЛАВА 3. Методичне забезпечення аналізу та прогнозу ринку лісопродукції.

- 3.1. Фактори, що формують потребу ринку України у лісопродукції.
- 3.2. Методичні рекомендації щодо визначення поточних та перспективних потреб у засобах виробництва у складі лісопродукції.
- 3.3. Методичні рекомендації щодо визначення поточних та перспективних потреб у предметах споживання у складі лісопродукції.
- 3.4. Комплексний аналіз та прогнозування регіональної, галузевої та матеріально-зречовленої структури ринку лісопродукції.

ГЛАВА 4. Аналіз потреб ринку у лісопродукції.

- 4.1. Аналіз поточної та перспективної потреб у засобах виробництва.
- 4.2. Аналіз поточної та перспективної потреб у предметах споживання.

ГЛАВА 5. Статистична оцінка виробничого потенціалу лісопромислового комплексу як фактора забезпечення потреб у лісопродукції.

- 5.1. Передумови статистичного аналізу потреб виробни-

чого потенціалу лісопромислового комплексу України.

5.2. Статистична характеристика стану виробничого потенціалу лісопромислового комплексу України.

5.3. Шляхи покриття дефіциту ринку України у лісопродукції.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ДОДАТКИ

2. ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ, НАУКОВІ ІДЕЇ, РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ, ВИСНОВКИ ДИСКРТАЦІЇ, ЯКІ ВНОСЯТЬСЯ НА ЗАХИСТ

2.1. Визначене місце категорії "потреби" серед інших категорій ринку. Виділені основні види потреб в лісопродукції.

За ознакою ступеня задоволення потреб виділені: потенційна, фактична (повна і реальна), незадоволена та потреба, яка припинила своє існування внаслідок удосконалення виробництва. Виявлені між ними якісні та кількісні відмінності, а також, доведений діалектичний зв'язок.

Рекомендовано, у процесі аналізу розвитку потреби в лісопродукції з метою розрахунку обсягу можливої незадоволеної потреби на етапі її трансформації від потенційної до реальної, використовувати концепції життєвого циклу лісопродукції. Під життєвим циклом розуміється період існування лісопродукції, початковим моментом якого є зародження потреби в ній як в конкретному засобі її задоволення, а кінцевим і завершальним моментом є відмирання потреби в цій продукції, яке викликає процесом удосконалення виробництва.

Виділені три рівні потреб ринку в лісопродукції в залежності від ступеня агрегації напрямків використання.

На першому рівні виділена потреба в: деревині та виробках з неї; захисних та рекреаційних функціях лісів; паливно-енергетичних ресурсах; продукції недеревинного походження.

Другий рівень деталізує склад вищенаведених груп за асортиментними підгрупами. Наприклад, група потреб в деревині та виробках з неї включає потребу в: круглому лісі, пиломатеріалах та виробках де-

ревообробки, картонно-паперових, лісохімії.

Важливо враховувати, що взаємозамінняюю в споживанні може бути продукція як однієї групи, так і інших груп. Такий підхід дає змогу при необхідності маневрувати ресурсами.

Третій рівень потреб характеризує внутрішньогруповий склад асортиментних підгруп лісопродукції і т.д. (схема 1).

2.2. У процесі побудови, аналізу та прогнозування складних систем, до яких можна віднести потребу в лісопродукції, важливо виділити окремі їх частини (підсистеми). У результаті такого розчленування з'являється можливість урахувати особливості методики розрахунку показників окремих підсистем та вивчити закономірності їх зміни під впливом основних кон'юктуроутворюючих факторів. Для аналізу та прогнозу велике значення мають параметри підсистем потреб в лісопродукції, які більш стійкі, ніж параметри системи в цілому, на них суттєво впливає зміст структури системи. Структурний підхід до системи дає можливість реалізувати децентралізований підхід до її деталей.

Розчленувати систему потреб у лісопродукції на окремі частини потрібно так, щоб, по-перше, внутрішньогрупові зв'язки були більш щільнішими, ніж міжгрупові, і, по-друге, при цьому необхідно дотримуватись умови максимальної компактності інформаційних зв'язків структурних одиниць. Наприклад, якщо розчленити систему потреб лісової та деревообробної галузі на потреби лісового господарства, лісоексплуатації, лісопилення і т.д., то загальною основою задоволення потреб виробництва у цій системі є використання деревини, а внутрішньогрупові зв'язки засновані на взаємній неможливості існування потреб однієї групи при виключенні другої. Так, потреби лісохімічної групи не можуть задовольнятися без задоволення потреб лісогосподарської, лісоексплуатації; меблевої – без лісопильної, деревообробної і т.д. У процесі дослідження споживання та попиту виділяється, наприклад, матеріально-зречевлена структура потреб у лісопродукції, а у її складі – порівняно однорідні групи потреб і т.д., а пропозиції – однорідні групи джерел (рубки головного користування, санітарні рубки і т.ін). З розвитком виробничих сил змінюється як матеріально-зречевлена структура потреб, так і структура джерел пропозиції.

При вивченні структурних зрушень одне з важливих місць займає класифікація потреб об'єктів, що досліджуються, та явищ на ринку лісопродукції. Побудована класифікація відображає найсуттєвіші, тео-

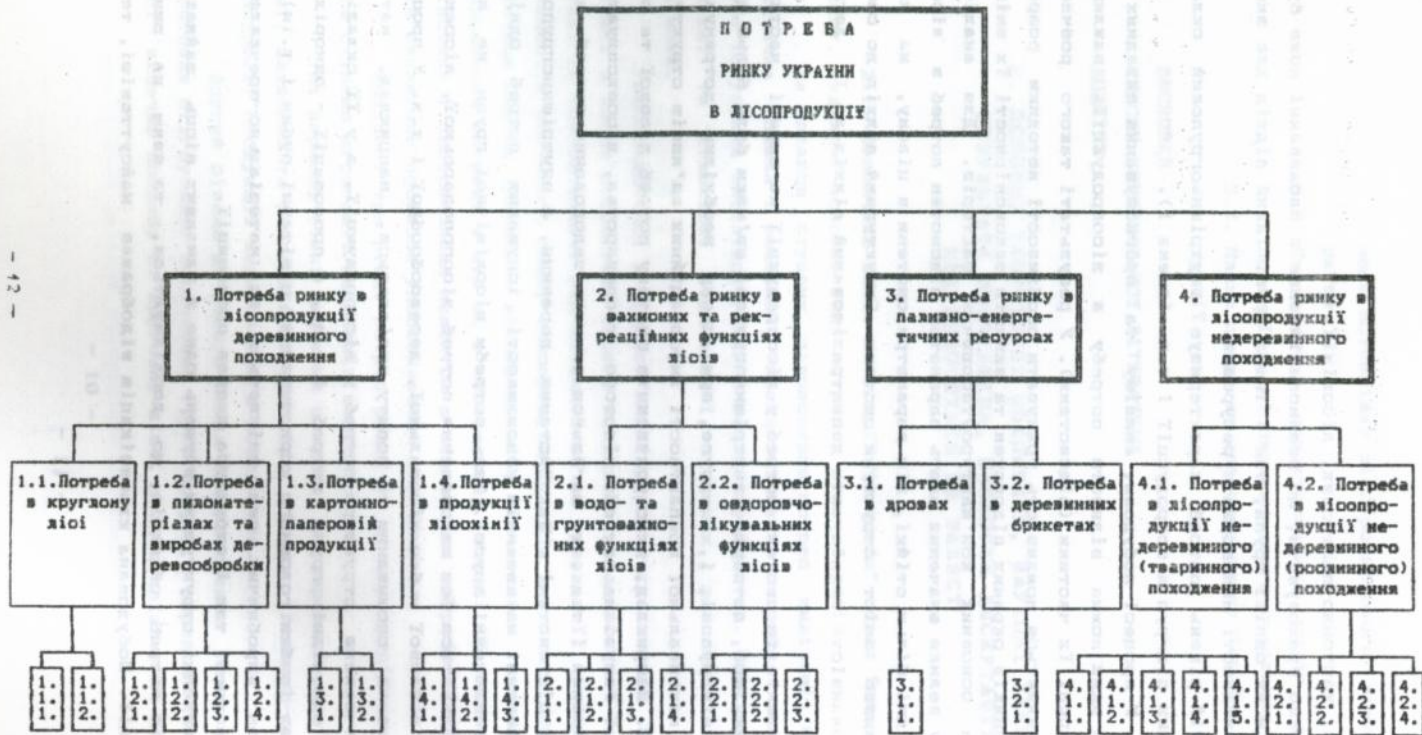

СХЕМА 1. СТРУКТУРА ПОТРЕБИ РИНКУ УКРАЇНИ В ЛІСОПРОДУКЦІЇ

ретично і практично значимі та одночасно стійкі в ієрархічному відношенні риси. Запропонована класифікація потреб, яка відповідає винесі повнішого пізнання закономірностей та тенденцій, що виявляються під час формування потреб ринку України в предметах споживання в складі лісопродукції, а також джерел їх забезпечення. У той же час класифікація сприяє полегшенню їх визчення з метов розробки заходів господарської політики, спрямованих на задоволення потреб ринку в лісопродукції.

Передуновов розробки такої класифікації є побудова загальної її схеми, за допомогою якої запропоновано здійснювати зв'язок між класифікаціями нижчого порядку і таким чином здійснювати перехід від одних систем класифікації до інших.

Проведений аналіз дав можливість встановити такі класифікації актів, що формують потребу в лісопродукції:

розподіл, пов'язаний з матеріально-зречевленим структуров лісопродукції, який дає змогу групувати потребу з точки зору однорідності сировини, що використовується, способів виробництва лісопродукції і т.ін.;

розподіл джерел, що задовольняють потребу ринку в лісопродукції, в якому виділені акти однорідні за способом одержання продукції, які пов'язані з виробництвом, використанням, формами збуту і т.ін. Кожен такий акт підлягає дальшому розподілу по каналах. Наприклад, використання лісопродукції розподіляється на використання в обробленому та необробленому вигляді. У своє чергу, використання в обробленому вигляді розподіляється на асортиментні групи, породний склад деревини і т.ін.;

розподіл суб'єктів споживання.

В результаті проведеного дослідження розроблений класифікатор потреб в лісопродукції, який дає можливість деталізувати статистичний аналіз і прогноз ринку лісопродукції.

2.3. Деталізація досліджень ринкових можливостей передбачає необхідність подальшого членування ринку лісопродукції по відношенню до груп споживачів та споживчих властивостей лісопродукції, що само по собі визначає поняття ринкової сегментації. Сегментація являє собою розподіл ринку лісопродукції (тих чи інших його складових частин) на сегменти, які різняться або за своїми параметрами, або за реакціями на ті чи інші види діяльності на ринку. Об'єктами сегментації є споживачі, лісопродукція і самі виробничники (підприємства). Головна мета

сегментації ринку лісопродукції – групування споживачів для задоволення їх потреб в однорідній лісопродукції.

Лісопродукція, як натурально-зречевлений чинник, виконує функції засобів виробництва і бере участь у процесі виробництва одночасно як предмет і як засіб праці.

Запропоновано виділяти сегменти ринку засобів виробництва та предметів споживання.

Критеріями сегментації ринку лісопродукції як засобів виробництва є:

виробничо-економічні (технологічні процеси, тип виробництва, структура галузей-споживачів і т.ін.);

специфіка організації закупок (швидкість та термін поставки, форма взаємовідносин і т.ін.);

особисті відносини між особами, від яких залежить надання замовлення на лісопродукцію.

Критеріями сегментації ринку лісопродукції як предметів споживання є:

економічні (рівень економічного розвитку регіонів, доходів населення, споживання, житлові умови, тощо);

соціальні та культурні (соціальне середовище, звичаї, соціальне положення, тощо);

демографічні (чисельність населення, його розподіл за віком, статтю, національністю, щільністю);

географічні (кліматичні зони, регіони, адміністративні райони з виділенням зовнішнього та внутрішнього ринків);

психографічні (риса характеру, звички, життєва позиція).

2.4. На основі запропонованих критеріїв побудована сегментація ринку лісопродукції за ознаков формування потреби по етапах технологічних переділів, галузях, регіонах. Так, за ознаков технологічних переділів рекомендована сегментація I, II, III і IV порядків. Вихідною базою для побудови такої схеми є процес послідовного проходження лісопродукції за ознаков первинності його споживання, переробки і обробки та одержання продукції за основними технологічними переділами. Таким чином, пропонується багатоступенева сегментація ринку, яка утворилася внаслідок того, що первинно вироблена продукція багаторазово проходить обробку та переробку і в умовах ринкового господарства реалізується як всередині самої галузі, так і за її межами.

Загальна схема сегментації ринку включає у себе матриці (А),

{B}, {C} і {D}. В підметі матриць вказані виробничники лісопродукції (технологічні переділи), в присудку – сегменти ринку лісопродукції (табл.1).

Таблиця 1

ЗАГАЛЬНА СХЕМА СЕГМЕНТАЦІЇ РИНКУ ЛІСОПРОДУКЦІЇ

Виробники продукції	Сегменти ринку			
	першого порядку	другого порядку	третього порядку	четвертого порядку
Перший технологічний переділ	{A } x	{A } xx	{A } xxx	{A } xv
Другий технологічний переділ		{B } xx	{B } xxx	{B } xv
Третій технологічний переділ			{C } xxx	{C } xv
Четвертий технологічний переділ				{D } xv

Таким чином, для аналізу ринку лісопродукції рекомендовано виділити сегменти чотирьох порядків:

сегмент першого порядку, в якому виробничниками-продавцями є: лісозаготовча промисловість (підгалузь лісоексплуатації), а сегментами ринку – лісозаготовча промисловість (обробка деревини), лісопилення, суха перегонка деревини, смолоскипидарне виробництво, газифікація та виробництво технологічної щепи (матриця {A});

сегмент другого порядку, де виробничниками-продавцями є: лісозаготівлі, лісопилення, вуглеспалення, смолокуріння, виробництво щепи, а сегментами ринку – сушіння деревини, фанерне виробництво та інше (матриця {B});

сегмент третього порядку, де виробничниками-продавцями є: сушіння деревини, фанерне виробництво, виробництво брусків для ліній зв'язку, плитне виробництво, а сегментами ринку – просочування деревини, неблеве та інше (матриця {C});

сегмент четвертого порядку, де виробничниками-продавцями є: просочування деревини, неблеве, столярне, палерове та деревообробне виробництво, а сегментами ринку – сфера виробничого споживання – гір-

ничорудна промисловість, будівництво, ремонтно-експлуатаційні потреби, машинобудування, лінії зв'язку і електропередач, канцелярські потреби, інші споживачі та сфера невиробничого споживання – населення та інші споживачі (матриця {D}).

В умовах лісодефіциту в Україні значне місце повинно відводитись комплексному використанню лісопродукції як сировинного матеріалу, що потребує максимально повного і ефективного використання поряд з традиційно споживаємов повноціннов деревинув, малоцінної деревини та відходів.

Використовувачи вищенаведену методикy сегментації ринку лісопродукції, виробленої з повноцінної деревини, нами запропонована сегментація ринку лісопродукції, виробленої з малоцінної деревини та відходів.

Сегментація ринку лісопродукції, виробленої з малоцінної деревини та відходів, є основою для ефективного та раціонального їх використання як резервного сировинного матеріалу, який дозволяє збільшити пропозицію лісопродукції з метою задоволення потреб ринку України.

2.5. Сегментації, що характеризує міжрегіональні, регіонально-галузеві та міжгалузеві зв'язки, пропонується будувати за допомогою системи відповідних балансів.

На основі регіонального балансу можна одержати інформацію про спеціалізацію виробництва, структуру ввезення та вивезення продукції з підрозділами на міжбласний та міждержавний баланс, зв'язки кожної області з іншими областями України, сальдо результатів цих зв'язків.

Характеристику таких зв'язків може дати, наприклад, баланс міжрегіональних зв'язків, що виникають у процесі розподілу праці.

У такому балансі основні пропорції та зв'язки відображають в детальному регіональному розрізі і дають можливість досліджувати регіональну структуру розподілу продукції (табл.2).

У схемі відображено переміщення продукції між областями України, а також вивезення за її межі та ввезення із інших країн близького та дальнього зарубіжжя. Області України в підметі та присудку позначені 1,2,3,...,n.

Рядки балансу характеризують розподіл продукції, виробленої підприємствами України і призначеної для споживання як в даній області, так і в інших областях України та за її межами.

У стовпцях балансу відображені джерела надходження продукції

**СХЕМА БАЛАНСУ МІЖРЕГІОНАЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ
УКРАЇНИ, ЩО ВИНИКАЮТЬ ПРИ РОЗПОДІЛІ ЛІСОПРОДУКЦІЇ**

Регіони, з яких ви- возять лісо- продукцію	РЕГІОНИ, В ЯКІ ЗАВОЗИТЬСЯ ЛІСОПРОДУКЦІЯ															
	ОБЛАСТІ УКРАЇНИ					РЕГІОНИ БЛИЗЬКОГО ЗАРУБІЖЖЯ					РЕГІОНИ ДАЛЬНЬОГО ЗАРУБІЖЖЯ					F _i
	1	2	...	n	\sum_n	1	2	...	n	\sum_n	1	2	...	n	\sum_n	
Області України	$A_{11} \quad A_{12} \quad \dots \quad A_{1n} \quad \sum_{j=1}^n A_{1j}$					$E_{11} \quad E_{12} \quad \dots \quad E_{1n} \quad \sum_{j=1}^n E_{1j}$					$E_{11} \quad E_{12} \quad \dots \quad E_{1n} \quad \sum_{j=1}^n E_{1j}$					F ₁
2	$A_{21} \quad A_{22} \quad \dots \quad A_{2n} \quad \sum_{j=1}^n A_{2j}$					$E_{21} \quad E_{22} \quad \dots \quad E_{2n} \quad \sum_{j=1}^n E_{2j}$					$E_{21} \quad E_{22} \quad \dots \quad E_{2n} \quad \sum_{j=1}^n E_{2j}$					F ₂
...
n	$A_{n1} \quad A_{n2} \quad \dots \quad A_{nn} \quad \sum_{j=1}^n A_{nj}$					$E_{n1} \quad E_{n2} \quad \dots \quad E_{nn} \quad \sum_{j=1}^n E_{nj}$					$E_{n1} \quad E_{n2} \quad \dots \quad E_{nn} \quad \sum_{j=1}^n E_{nj}$					F _n
\sum_n	$\sum_{i=1}^n A_{i1} \quad \sum_{i=1}^n A_{i2} \quad \dots \quad \sum_{i=1}^n A_{in} \quad \sum_{i,j=1}^n A_{ij}$					$\sum_{i=1}^n E_{i1} \quad \sum_{i=1}^n E_{i2} \quad \dots \quad \sum_{i=1}^n E_{in} \quad \sum_{i,j=1}^n E_{ij}$					$\sum_{i=1}^n E_{i1} \quad \sum_{i=1}^n E_{i2} \quad \dots \quad \sum_{i=1}^n E_{in} \quad \sum_{i,j=1}^n E_{ij}$					$\sum_{i=1}^n F_i$
Регіони близького зарубіжжя	$H_{11} \quad H_{12} \quad \dots \quad H_{1n} \quad \sum_{j=1}^n H_{1j}$					$H_{21} \quad H_{22} \quad \dots \quad H_{2n} \quad \sum_{j=1}^n H_{2j}$					$H_{n1} \quad H_{n2} \quad \dots \quad H_{nn} \quad \sum_{j=1}^n H_{nj}$					
2	$H_{21} \quad H_{22} \quad \dots \quad H_{2n} \quad \sum_{j=1}^n H_{2j}$					$H_{n1} \quad H_{n2} \quad \dots \quad H_{nn} \quad \sum_{j=1}^n H_{nj}$					$\sum_{i=1}^n H_{i1} \quad \sum_{i=1}^n H_{i2} \quad \dots \quad \sum_{i=1}^n H_{in} \quad \sum_{i,j=1}^n H_{ij}$					
...					
n	$H_{n1} \quad H_{n2} \quad \dots \quad H_{nn} \quad \sum_{j=1}^n H_{nj}$					$\sum_{i=1}^n H_{i1} \quad \sum_{i=1}^n H_{i2} \quad \dots \quad \sum_{i=1}^n H_{in} \quad \sum_{i,j=1}^n H_{ij}$					$\sum_{i=1}^n H_{i1} \quad \sum_{i=1}^n H_{i2} \quad \dots \quad \sum_{i=1}^n H_{in} \quad \sum_{i,j=1}^n H_{ij}$					
\sum_n	$\sum_{i=1}^n H_{i1} \quad \sum_{i=1}^n H_{i2} \quad \dots \quad \sum_{i=1}^n H_{in} \quad \sum_{i,j=1}^n H_{ij}$					$\sum_{i=1}^n H_{i1} \quad \sum_{i=1}^n H_{i2} \quad \dots \quad \sum_{i=1}^n H_{in} \quad \sum_{i,j=1}^n H_{ij}$					$\sum_{i=1}^n H_{i1} \quad \sum_{i=1}^n H_{i2} \quad \dots \quad \sum_{i=1}^n H_{in} \quad \sum_{i,j=1}^n H_{ij}$					
Регіони дальнього зарубіжжя	$H_{11} \quad H_{12} \quad \dots \quad H_{1n} \quad \sum_{j=1}^n H_{1j}$					$H_{21} \quad H_{22} \quad \dots \quad H_{2n} \quad \sum_{j=1}^n H_{2j}$					$H_{n1} \quad H_{n2} \quad \dots \quad H_{nn} \quad \sum_{j=1}^n H_{nj}$					
2	$H_{21} \quad H_{22} \quad \dots \quad H_{2n} \quad \sum_{j=1}^n H_{2j}$					$H_{n1} \quad H_{n2} \quad \dots \quad H_{nn} \quad \sum_{j=1}^n H_{nj}$					$\sum_{i=1}^n H_{i1} \quad \sum_{i=1}^n H_{i2} \quad \dots \quad \sum_{i=1}^n H_{in} \quad \sum_{i,j=1}^n H_{ij}$					
...					
n	$H_{n1} \quad H_{n2} \quad \dots \quad H_{nn} \quad \sum_{j=1}^n H_{nj}$					$\sum_{i=1}^n H_{i1} \quad \sum_{i=1}^n H_{i2} \quad \dots \quad \sum_{i=1}^n H_{in} \quad \sum_{i,j=1}^n H_{ij}$					$\sum_{i=1}^n H_{i1} \quad \sum_{i=1}^n H_{i2} \quad \dots \quad \sum_{i=1}^n H_{in} \quad \sum_{i,j=1}^n H_{ij}$					
\sum_n	$\sum_{i=1}^n H_{i1} \quad \sum_{i=1}^n H_{i2} \quad \dots \quad \sum_{i=1}^n H_{in} \quad \sum_{i,j=1}^n H_{ij}$					$\sum_{i=1}^n H_{i1} \quad \sum_{i=1}^n H_{i2} \quad \dots \quad \sum_{i=1}^n H_{in} \quad \sum_{i,j=1}^n H_{ij}$					$\sum_{i=1}^n H_{i1} \quad \sum_{i=1}^n H_{i2} \quad \dots \quad \sum_{i=1}^n H_{in} \quad \sum_{i,j=1}^n H_{ij}$					
ВСЬОГО	$K_1 \quad K_2 \quad \dots \quad K_n \quad \sum_{j=1}^n K_j$															

ЛНБ ім. В. Стефаника
АН України

до кожної області. Ці ресурси складаються із виробництва продукції даної області та надходжень з інших областей і країн. Міжобласний розподіл продукції в Україні характеризується матрицею $\{A\}$, яка складається із елементів A_{ij} . Елементи, розташовані по діагоналі A_{ii} , характеризують самозабезпечення області продукцією.

Міждержавний обмін із країнами близького та дальнього зарубіжжя характеризується матрицями $\{E\}$ та $\{N\}$.

Матриці $\{E^I\}$, $\{E^{II}\}$ складаються із елементів, які показують напрямки руху продукції з областей-виробників продукції України в j -ті регіони - сегменти близького та дальнього зарубіжжя.

Матриці $\{N^I\}$, $\{N^{II}\}$ складаються із елементів, які показують надходження продукції в Україну з країн близького та дальнього зарубіжжя.

Таким чином, кожний рядок балансу дає уявлення про регіональну структуру розподілу продукції, а стовпці - про регіональну структуру надходжень в окремі області.

Основне рівняння балансу таке:

$$\sum_{j=1}^n K_j + \sum_{i=1}^n E_{ij}^I + \sum_{i=1}^n E_{ij}^{II} = \sum_{i=1}^n F_i + \sum_{j=1}^n N_{ij}^I + \sum_{j=1}^n N_{ij}^{II},$$

де K_j - обсяг продукції, що надійшла в j -ту область;

E_{ij}^I , E_{ij}^{II} - обсяг продукції, що надійшла з i -тих областей України відповідно до країн близького та дальнього зарубіжжя;

F_i - обсяг продукції, виробленої i -тою областю України та призначеної для використання як в самій області, так і за її межами;

N_{ij}^I , N_{ij}^{II} - обсяг ввезеної в Україну продукції з країн, відповідно, близького та дальнього зарубіжжя.

З даного рівняння виводяться співвідношення, що необхідні для аналізу формування ресурсів продукції в Україні:

$$\sum_{j=1}^n K_j = \sum_{j=1}^n N_{ij}^I + \sum_{j=1}^n N_{ij}^{II} + \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n A_{ij}$$

та їх розподіл

$$\sum_{i=1}^n F_i = \sum_{i=1}^n E_{ij}^I + \sum_{i=1}^n E_{ij}^{II} + \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n A_{ij}$$

Регіональні зв'язки доцільно аналізувати за допомогою коефі-

цієнтів $L_{ij} = \frac{A_{ij}}{K_j}$, що характеризують участь i -ої області у форму-

ванні ресурсів продукції j -ої області, та $\beta_{ij} = \frac{A_{ij}}{F_i}$, що визначають

участь j -го регіону у використанні ресурсів продукції i -ої області.

Знаючи коефіцієнти взаємозв'язку регіонів, в майбутньому можливо розрахувати відповідні надходження продукції із i -ої області в j -ту: $A_{ij} = \alpha_{ij} K_j$.

Аналогічно визначають використання ресурсів i -ої області в j -ій:

$$A_{ij} = \beta_{ij} F_i$$

Коефіцієнти α_{ij} та β_{ij} дають можливість встановити взаємозв'язки між підсумковими частинами балансу K_j та F_i і мати уявлення про територіальні зв'язки.

Регіональний баланс доцільно використовувати також для аналізу забезпеченості окремих областей України продукцією. З цієї метов елементи A_{ij} по стовпцях, що характеризують надходження продукції в j -ту

область, порівнюються з потребою області в продукції (P_j). При цьому

розраховуються коефіцієнти, $V = \frac{A_{ij}}{P_j}$, які характеризують рівень

задоволення потреби в продукції, що надійшла із окремих областей Ук-

раїни в j -ту область, і $W = \frac{A_{ij}}{P_j}$, які характеризують рівень

задоволення потреби за рахунок надходження продукції в j -ту область України із регіонів близького та дальнього зарубіжжя.

Для прогнозування міжрегіональних зв'язків, що виникають у процесі виробництва та використання продукції, важливо мати їх значення на прогнозуваний період. Здійснити прогноз цих коефіцієнтів можливо на основі врахування впливу на них головних факторів, що їх обумовлюють. Серед них важливо виділити відстань між регіонами, коефіцієнт насиченості потреби конкретного виду продукції, сукупність інших факторів, що змінюються пропорційно часові.

Регіонально-галузеві та міжгалузеві зв'язки всередині областей вивчаються за методикою, аналогічною методиці вивчення міжрегіональних зв'язків.

Важливим моментом використання регіонально-галузевих балансів є їх застосування для прогнозу розподілу продукції. За допомогою системи річних балансів можливо аналізувати динамічні тенденції зміни розподілу та зробити конкретні висновки про зміну їх параметрів в майбутньому.

Так, наприклад, динаміка показників дає можливість досліджувати зміни коефіцієнтів балансів в залежності від місця виробництва

продукції та регіонально-галузевої потреби. Таким чином, динамічні моделі балансів за звітний період мають велике значення при побудові перспективного балансу, який, у свою чергу, є важливою передумовою побудови науковосубґрунтованих прогнозів виробництва та розподілу продукції та дає можливість уникнути деяких невідповідностей між показниками, що входять в баланс, а отже і розробити відповідні заходи. Тому екстраполяції показників доцільно розглядати як деяку оцінку. Окрім того, протягом прогнозованого періоду, згідно з надходженнями додаткової інформації показники перспективного балансу повинні корегуватися у відповідності до змін регіонально-галузевої структури розподілу та задоволення попиту на продукцію в залежності від розвитку галузей та регіонів України. Урахувати ці зміни можливо за допомогою економіко-статистичних моделей.

Обґрунтований підхід до розподілу продукції може бути здійснений лише шляхом детального вивчення основних структурних підрозділів балансу, як в статичній, так і в динамічній в тісному єднанні з факторами, що формують параметри структури.

Система показників, що пропонується, не вичерпує всіх аспектів аналізу, але вона створить надійну базу для планування основних засад забезпеченості потреб ринку в лісопродукції.

2.6. Виділені основні природно-економічні та соціально-економічні фактори з відповідними підгрупами, що формують потребу в лісопродукції. Запропоновано розділяти фактори, що характеризують потребу в засобах виробництва та предметах споживання в складі лісопродукції. Так, до групи факторів, які формують структуру потреб за основними напрямками використання лісопродукції як засобів виробництва, віднесені ті, що формують потребу для капітального будівництва, виробничо-експлуатаційних робіт і т.ін. У свою чергу, кожен групу факторів формують підгрупи. Наприклад, група факторів, що визначає потребу в лісопродукції для капітального будівництва, формуються підгрупами факторів, які визначають потребу у лісопродукції для промислового, житлового, культурно-побутового будівництва і т.ін. Значення факторів характеризує відповідна система показників обсягу будівництва та норм використання лісопродукції за асортиментом та ін.

До факторів, які впливають на обсяг потреб в лісопродукції як предметів споживання, віднесено: регіональні, які включають природно-кліматичні, історико-культурні навички та звичаї; демографічні, що включають чисельність сімей, їх вік, склад і т.ін.; економічні - обсяг грошових доходів та зберігань, їх розподіл між конкретними со-

ціально-економічними підгрупами, рівень фактичної забезпеченості предметами споживання та ін.

2.7. Грунтуючись на результатах аналізу факторів, що формують потребу в лісопродукції, запропоновані методичні рекомендації щодо визначення перспективної та поточної потреби в предметах споживання та засобах виробництва.

Запропоновані методичні рекомендації щодо визначення потреби у засобах виробництва з основних напрямків – будівництва та ремонту, виробничо-експлуатаційних потреб.

При розрахунку потреб рекомендовано враховувати ту особливість, що науково-технічний прогрес у галузі дав поштовх розвитку виробництва заміників ділової деревини, таких, наприклад, як плитні матеріали, картон і т.ін., розширивши їх використання з метою економії деревинної сировини. Можливість їх використання при визначенні потреб може бути при умові використання коефіцієнтів еквівалентної заміни в перерахунку на умовно круглий ліс, які визначаються дослідно-статистичним шляхом і є усередненими. Ці коефіцієнти відповідають структурі їх споживання, яка обумовлена зміною технології, розширенням технічних можливостей використання хіміко-механічної переробки лісопродукції.

Загальну потребу ринку України в предметах споживання доцільно визначати з урахуванням особливостей міст, селищ міського типу та сільської місцевості, як суму потреб у предметах споживання для нового будівництва, на відновлення зносу, для громадських будівель та установ.

Детальніше зумичи потребу в побутових предметах споживання для нового будівництва, можна зазначити, що вона є похідною від кількості квартир, що вводяться в експлуатацію в розрахунковий рік та вартості набору предметів споживання.

Кількість квартир, які вводяться в експлуатацію, визначається як частка від ділення обсягу житлового будівництва на середню площу квартир. На останню впливають такі фактори, як норма площі на одну людину при заселенні та склад середньорозрахункової сім'ї, який визначається відношенням чисельності населення до кількості офіційно зареєстрованих сімей.

Потребу в предметах споживання для обладнання кухонь та передніх в містах та селищах міського типу розраховують у розмірі 20 % від потреби в предметах споживання житлових кімнат, а для сільської місцевості – у розмірі 15 % від потреби для житлових кімнат в бу-

динках сільського типу.

Нааявність в Україні предметів споживання деревинного походження визначають як суму надходжень від усіх джерел, виключаючи вивіз за межі держави, а також вибуття по фізичному та моральному зносу за період, що відповідає середньому терміну їх існування.

Потреба в предметах споживання побутового призначення на відшкодування зносу в розрахунковому періоді визначається як добуток річної амортизації на наявний обсяг у населення предметів споживання відповідно в містах та селищах міського типу і сільській місцевості.

Нааявність предметів споживання побутового призначення у вибувочному із експлуатації житловому фонді визначається в залежності від обсягу житлового фонду, що вибуває з причини старіння або реконструкції, а також вартості виробів, що припадають на 1 кв.м загальної площі в існуючому житловому фонді. Вартість виробів, що припадають на 1 кв.м загальної площі в існуючому житловому фонді в розрахунковому періоді визначається відношенням кількості предметів споживання, які знаходяться в експлуатації у населення з урахуванням її амортизації, до обсягу існуючого житлового фонду.

Для того, щоб врахувати потребу ринку України у предметах споживання як в цілому, так і з основних напрямків, пропонується розробляти перспективний баланс попиту та пропозиції. Такий баланс складається з двох основних частин - потреби в предметах споживання - всього, і, у тому числі, для ринку, бюджетних організацій, вивезення та покриття потреби, у тому числі, за рахунок виробництва та за рахунок ввезення.

2.8. Запропоновані методичні рекомендації щодо комплексного аналізу та прогнозу регіональної, галузевої та матеріально-зречовленої структури ринку лісопродукції. В їх основу покладено одне із важливих питань прогнозування - це дослідження поведінки на ринку окремих груп споживачів, що дає можливість одержати найбільш чітке уявлення про особливості статистики та динаміки лісоспоживання та попиту на лісопродукцію. Це завдання реалізується на основі аналізу змін в сукупності споживачів з диференціацією їх за групами. Рекомендована диференціація груп споживачів за регіональними, виробничими ознаками, сегментами I, II, III, IV порядків, за асортиментною структурою лісопродукції.

Так, якщо розглядати виробничу структуру, то диференціацію споживачів буде відображати матрична модель, де виділяються напрямки споживання та структура споживачів (табл.3).

**СХЕМА ПОКАЗНИКІВ ДИНАМІКИ СПОЖИВАННЯ ТА
ПРОГНОЗУВАННЯ ПОПИТУ НА ЛІСОПРОДУКЦІЇ**

Напрямки споживання (попиту) лісопродукції	Р О К И				
	1990	1993	прогноз		
			1995	2000	2010
1.Будівництво та ремонт	{D } 1.1	{D } 1.2	{D } 1.3	{D } 1.4	{D } 1.5
2.Промислово-виробничі нужди	{D } 2.1	{D } 2.2	{D } 2.3	{D } 2.4	{D } 2.5
3.Ринковий фонд	{D } 3.1	{D } 3.2	{D } 3.3	{D } 3.4	{D } 3.5
4.Вивіз	{D } 4.1	{D } 4.2	{D } 4.3	{D } 4.4	{D } 4.5
УСЬОГО по Україні	100	100	100	100	100

Наприклад, матриця $\{D_{1.1}\}$ по рядках містить структуру напрямків споживання по статті "Будівництво та ремонт", зокрема "Капітальне будівництво", "Ремонтно-експлуатаційні потреби", "Будівництво та ремонт ліній електрозв'язку" та ін., а по стовпцях - структуру споживачів - регіони, міністерства, відомства, корпорації та ін.

На другому етапі вирішується завдання визначення внутрішньогрупового попиту в розрізі, наприклад, асортиментних груп. Для реалізації цієї мети доцільно використовувати моделі частки окремих товарів внутрішньогрупового асортименту у загальному обсязі потреби.

Для кожної асортиментної групи визначається залежність її частки від сукупності факторів, що змінюється пропорційно часу, у результаті чого одержуємо сукупність рівнянь виду $d_{ij} = f(t)$. На основі цих рівнянь здійснюється екстраполяція значень d_{ij} .

2.9. Програма Уряду по структурній перебудові економіки України передбачає вирішення широкого спектру проблем: у вузькому розумінні - це вдосконалення галузевої та виробничої структури економіки, в широкому - пропорції відтворювальних процесів, форми власності, зовнішньоекономічної діяльності та ін. Грунтуючись на цих положеннях і використовувачи наведені вище методичні розробки, в роботі розрахована і досліджена структура фактичного споживання, а також здійснено її прогноз на період до 2010 року по регіонах, напрямках споживання з

розподілом по сегментах I, II, III та IV порядків.

Аналіз результатів розрахунків показує, що структура споживання лісопродукції, як в базовому періоді, так і в перспективному, знімається у відповідності з пріоритетами структурної перебудови економіки України, що визначені в Програмі Уряду.

Так, частка лісопродукції, що задовольняє промислово-виробничі нужди, найбільш висока і має тенденцію до зростання. За період з 1980 по 1993 роки її обсяг зріс з 64 % до 67 %. Тенденція зростання попиту на лісопродукцію по даному напрямку споживання, як в близькій перспективі, так і в більш далекій, збережеться. Використовуючи моделі взаємозв'язку структури споживання лісопродукції з перспективними обсягами виробництва в окремих галузях, було встановлено, що, зокрема, збільшення обсягів виробництва сільськогосподарських машин, авто-, вагоно-, та судобудівництва в умовах розвитку України потребує зростання загальної потреби в лісопродукції пропорційно збільшенню продукції машинобудівних та інших галузей, які визначають рівень промислового потенціалу.

Зростання обсягів виробництва предметів споживання деревинного походження таких, як меблі, вироби ширивитку та ін. обумовить збільшення потреби в лісопродукції. Зменшення норми витрат на 1 млн. крб. цільної деревини більш, ніж на 20 % і фанери клеєної в 1,5 рази компенсується використанням плитних матеріалів, що суттєво змінить структуру самої норми витрат.

Структурна перебудова економіки дасть поштовх розвитку ринкових взаємовідносин між виробничниками та споживачами різної продукції, формування активного торговельного балансу, що підвищить рівень міжрегіональних та міжгалузевих зв'язків і приведе до зростання обсягу товарообігу. Це збільшить потребу в лісонатеріалах тарпакувального виробництва. В нормах витрат деревини передбачається заміна дерев'яної тари картонною, паперовою та ін. у розмірі до 60 % потреби в ній та доведенні до 30 % повторного використання тари.

У зв'язку з цими та іншими потребани ринку України, зростає потреба в лісопродукції целюлозно-паперового та картонного виробництва, яка, в свою чергу, потребує використання ділової деревини та технологічної щепи із відходів лісозаготовок і деревообробки.

Гірничорудна промисловість потребує використання лісопродукції, виходячи із обсягів добування вугілля, залізної, марганцевої та інших руд. При цьому середня норма витрат деревини на добування 1 тис.

тони вугілля до 2010 року повинна знизитись у 1,5 рази за рахунок використання металевого кріплення. Технологія робіт при добуванні залізної, марганцевої руд та інших корисних копалин передбачає збереження витрат деревини на досягнутому базовому рівні.

Становленню будівельного комплексу відводиться одне із пріоритетних напрямків в Програмі структурної перебудови економіки України. Згідно з розрахунками, будівництво та ремонт за обсягом літової ваги у загальній потребі ринку займає друге місце. Частка споживання лісопродукції цим напрямком споживання менша і має деяку тенденцію до зниження. Так, якщо у 1980 році частка споживання склала 29,9 %, то у 1993 - 26,3 %. У перспективному періоді попит на лісопродукцію для будівництва та ремонту буде мати тенденцію до зниження, дещо зменшивши темп (26,3 % у 1993 році і 25 % - у 2010 році).

Одним із головних напрямків попиту різних видів лісопродукції є капітальне будівництво та ремонтно-експлуатаційні нужди. Потреба в лісопродукції на капітальне будівництво та ремонтні роботи визначалась, виходячи з норм витрат на 1 млн.крб. будівельно-монтажних робіт та ремонтно-експлуатаційних нужд з урахуванням зміни структури лісоспоживання у відповідності з темпами, що склалися з 1980 року. Тому поряд з абсолютним та відносним зменшенням в прогнозованому періоді частки витрат деревини у круглому лісі змінюється і структура самої норми. В ній відображається функція технічних напрямків у будівництві, яка залежить від обсягу впровадження металобетонних конструкцій, пластмас, прогресивних деревинних замінників повноцінної деревини. На дефіцитну ділову деревину в круглому вигляді та пиломатеріали потреба зменшується (відповідно з 19,5 % у 1980 році до 6,0 % - у 2010 році, а також з 68,6 % у 1980 році до 30,2 % у 2010 році), а на прогресивні матеріали - фанеру клеєну (з 1,8 до 9,9 %), ДСтП (з 6,7 до 33,8 %) та ДВП (з 3,4 до 14,1 %) зростає.

Збільшення виробництва предметів споживання та розширення обсягів власного будівництва, що передбачає структурна перебудова економіки, приведе до зростання попиту на лісопродукцію ринкового фонду. В перспективному періоді його розміри повинні дещо стабілізуватися і скласти 58 % загальної потреби у зв'язку із збільшенням частки промислової переробки лісу і забезпеченням лісопродукцією, переробленою на промислових підприємствах для потреб приватного сектора та населення сільської місцевості.

Одним із суттєвих недоліків існуючої структури економіки є сировинна спрямованість експортних поставок та незначна частка ви-

вою кінцевої продукції. В зв'язку з цим виникає питання встановлення ефективних зовнішньоекономічних зв'язків України з країнами зарубіжжя шляхом пріоритетного експорту готової продукції кінцевого призначення.

Враховувачи, що Україна малолісова держава, яка не задовольняє свої потреби у лісопродукції, її загальний вивіз за аналізований та прогнозований період (з 1980 по 2010 роки) зменшиться на 0,4 відсотки. Це зменшення обумовлюється суттєвим зменшенням вивозу деревини як сировинного матеріалу та деяким збільшенням вивозу продукції кінцевого призначення. При цьому за рахунок останньої буде забезпечуватись ефективність зовнішньоторговельного балансу лісопродукції.

У Програмі Уряду вказується на недосконалість асортиментної структури продукції, що випускається. Це стосується і лісопродукції. Аналіз показав, що поряд із змінов структурі лісоспоживання буде удосконалюватись і асортиментний склад лісопродукції. Дослідження структури потреби ринку в розрізі основних асортиментних груп показує, що найбільша питома вага у загальному обсязі потреби належить пиломатеріалам (40,5%) та діловій деревині (23,3 %). Дещо менша частка тари (11,3 %) та ДСтП (9,0 %).

Розрахунки показали, що у перспективі передбачається значне зменшення попиту на повноцінні асортиментні групи лісопродукції - ділову деревину, пиломатеріали, шпали, частка яких до 2010 року повинна зменшитись відповідно до 15,2 %, 37,6 % і 1,3 % у загальній потребі.

Паралельно прогнозується покращення структури асортименту лісопродукції на базі комплексного використання сировини та розвитку хімічної та хіміко-механічної переробки деревини, більш повне використання відходів лісопилення та деревообробки листяних порід та дров для виробництва продукції целюлозно-паперової, лісохімічної, гідролізної промисловості та плитного виробництва; розширення роботи щодо відродження лісів та збільшення їх продуктивності. Такий напрямок покладено в основу структурної перебудови галузі.

У результаті цього прогнозується пріоритетний розвиток галузей, що виробляють прогресивні лісоматеріали. Так, частка фанери клеєної повинна зрости з 3,5 % у 1993 році до 4,4 % у 2010 році, ДСтП, відповідно, з 9,0 % до 13,4 %, ДВП - з 2,3 % до 4,2 %. В цілому, частка прогресивних матеріалів повинна зрости з 33,3 % у 1993 році до 46,9 % у 2010 році.

Аналогічний аналіз матриць питоної ваги проведений по породному складу деревини та у регіональному розрізі.

Таким чином, проведений на основі матричних систем аналіз структури лісоспоживання в регіональному, галузевому напрямках споживання та породному розрізах дав можливість оцінити поточну та перспективну потребу ринку в лісопродукції, співставити її з пропозицією. Таке співставлення дозволило визначити відповідність структури потреби структурі пропозиції та сформулювати заходи щодо її збалансування. Рекомендовано, у процесі статистичного аналізу, використовувати комбіновані системи матриць, в основу яких покладено декілька наведених ознак.

2.10. Аналіз кон'юнктури ринку лісопродукції за 1980 - 1990 роки показав, що ведучими показниками ресурсів є рубки головного користування та поставка продукції з країн близького та дальнього зарубіжжя. Частка першого показника вар'ює в межах 13,4 - 13,8 %, другого - має стійку тенденцію до зниження (з 59,9 % до 54,9 %). Але зв'яз лісопродукції має і буде мати у перспективі певний вплив у забезпеченні ринку України лісоресурсами.

Кризові явища в економіці України в 1990 - 1993 роках обумовили різке скорочення обсягів ресурсних показників. Це стало результатом значного скорочення усіх, без винятку, джерел надходження деревини і, у першу чергу, рубок головного користування (на 26 %) та ввозу з країн близького та дальнього зарубіжжя (на 58 %). Основними причинами такої ситуації є, по-перше, поступове послаблення та частковий розрив тривалих економічних зв'язків між Україною та республіками колишнього СРСР. По-друге, економічним спадом розвитку галузей України. По-третє, відсутність необхідного економіко-організаційного механізму, що нормалізував би заготівлі та виробництво лісоресурсів.

У зв'язку з цим доцільно: відновити втрачені та встановити нові взаємовигідні економічні зв'язки щодо забезпечення України лісопродукцією; збільшити розміри лісокористування в місцевих лісах шляхом зростання їх продуктивності; покращити вікову структуру лісів; більш ефективно і комплексно використовувати деревину від санітарних рубок; розробити такий економіко-організаційний механізм, який би сприяв більш ефективному лісокористуванню.

Зроблено аналіз динаміки використання лісопродукції у відповідності з динамікою потреби в ній ринку України.

Протягом 1980 - 1993 років спостерігається тенденція зростання потреби, яка з року в рік не покривалася, утворюючи тим самим безпе-

первно зростаючий дефіцит. Його розміри за 1980 - 1990 роки зросли у 2,1 рази, а за 1990 - 1993 роки - у 1,9 рази. Причому, якщо за період 1980 - 1990 роки загальне використання деревини мало відносно стабільний характер з деяким зменшенням на 2,6 %, при зростанні потреби на 17,1 %, то за 1990 - 1993 роки воно зменшилося на 39 %, а потреба зросла на 7 %.

В умовах кризи економіки, гострого дефіциту лісопродукції пропозиція обмежує попит і практично реалізація дорівнює пропозиції.

Але криза постійно тривати не може. Тому необхідне методичне забезпечення досліджень сучасного стану виробничого потенціалу, розробка шляхів виходу з кризи, а також наукове обґрунтування тих умов розвитку ринку, коли економіка перейде на товарні форми взаємних зв'язків і тоді визначальним буде попит.

2.11. У кожний даний термін часу економічна кон'юнктура залежить від співвідношення попиту та пропозиції, що складаються на ринку в умовах конкуренції та цін. Головним фактором, що визначає динаміку ринкового попиту, є споживання лісопродукції, а для пропозиції важливе значення має виробництво лісопродукції. Таким чином, пропозиція можна розглядати як результат виробничої діяльності у вигляді товарної маси, призначеної для продажу, а отже, задоволення потреби у лісопродукції. У зв'язку з цим виникла необхідність дослідження виробничого потенціалу лісопромислового комплексу та оцінки його можливостей для покриття цих потреб. Виробничий потенціал ЛПК являє собою сукупність потенціалів лісопильно-деревообробних, лісхозів та інших ринкових структур, складові частини яких є передумовою виготовлення відповідних видів лісопродукції. Тобто, це органічний синтез ринкових структур, визначений глибиною розподілу праці і спеціалізації виробництва, з одного боку, та ступенем розвитку кооперації праці і міжгалузевих зв'язків - з іншого. Він являє собою динамічну систему, яка знаходиться у стані послідовного розвитку, під яким розуміється сукупність якісних та кількісних змін, що забезпечують перехід із одного стану в інший, більш високий у порівнянні з попереднім носить характер цілеспрямованого та свідомо керованого процесу. Цей процес проходить у часі і просторі, до нього залучені і на нього впливають всі фактори та ресурси виробництва, що використовуються таким чином, щоб одержати максимальний результат.

Складовими елементами, що формують зміст виробничого потенціалу ЛПК є: наявність кваліфікованих трудових ресурсів; основних промислово-виробничих фондів з відповідною структурою; предметів праці;

природних ресурсів; системи управління організацій виробництва.

У кожний даний термін часу виробничий потенціал повинен відповідати певним вимогам. Вони визначаються темпами розвитку науково-технічного прогресу, ринком ресурсів, внутрішньою специфікою виробничого потенціалу як складної динамічної системи.

2.12. Досліджені виробничі можливості задовільнення потреби ринку України в лісопродукції. Для цього запропоновано і використано систему взаємозв'язаних статистичних та планових показників обсягу, структури і динаміки: лісового фонду в розподілі по регіонах, виробництва та споживання кінцевої лісопродукції в розподілі по асортиментних групах, капітальних вкладень та основних фондів в розподілі по галузях та регіонах, чисельності зайнятих в галузях ЛПК. Крім того, використані баланси виробництва і споживання лісопродукції, капітальних вкладень, основних фондів.

Аналіз виробничого потенціалу ЛПК України дозволив виявити основні його недоліки, висвітлити їх причини, наслідки і запропонувати шляхи подолання цих недоліків.

Так, невідготовленість лісових насаджень до забезпечення ринку власними деревинними ресурсами була результатом недалекогоглядної стратегічної політики минулих років. Ліси України характеризуються наявністю малопродуктивних та малоцінних деревостоїв (граб, береза і ін.) і у більшості випадків потребують термінової реконструкції та повноцінної заміни на швидкоростучі і технічно цінні.

Забезпеченість лісосировинними ресурсами виробничого потенціалу ускладнюється нерівномірністю розміщення та різном структурою лісового фонду у регіональному розрізі.

Основні фонди, що знаходяться на балансі підприємств, морально застаріли та значно фізично зношилися, особливо їх активна частина. Звертає на себе увагу і вкрай нерівномірне розміщення основних фондів та виробничих потужностей по регіонах України.

Аналіз динаміки і структури капітальних вкладень на реконструкцію, технічне переозброєння, розширення та нове будівництво показав, що їх обсяги за останні 10 років значно зменшилися.

Загальне скорочення чисельності працездатного населення в Україні зменшило його чисельність у промисловості, до складу якої входять галузі ЛПК. Спостерігається перехід спеціалістів у комерційні структури.

В Україні недостатньо розвинуті ресурсозберігаючі технології,

що забезпечувть комплексне та ефективне використання деревини, а також виробництва продукції недеревинного походження, що заміняють лісопродукції.

Недосконала структура управління ЛПК України обумовляє необхідність створення єдиного органу управління лісовим господарством та деревообробним промисловістю. Мета такої форми управління — ліквідація диспропорцій в розвитку галузей, утворення реальних передумов для функціонування саморегульованої економіки та насичення ринку України лісопродукцією.

2.13. Програма структурної перебудови економіки України передбачає періодизацію здійснення практичних заходів та досягнення суттєвих змін в тенденціях економічного розвитку держави. Основні критерії відбору інвестиційних пріоритетів орієнтовані на максимальне використання власних природно-сировинних ресурсів, проведення ресурсозберігаючої економічної політики, технічне переозброєння, реконструкції і т.п., що забезпечувть оптимальне та стабільне функціонування економіки в цілому та її складових частин. Інвестиційні пріоритети можуть бути визначені як цільові орієнтири структурної перебудови з метов збалансування попиту та пропозиції, розвитку ринкових відносин.

Згідно з цими етапами і критеріями та на основі запропонованої системи показників балансу виробництва та споживання лісопродукції, визначені пріоритетні напрямки покриття лісодефіциту в Україні, до яких віднесемо плитне, целюлозно-паперове та ін. виробництва. Такий висновок підтверджує і світова практика лісоспоживання.

З метов більш детального дослідження цієї проблеми, у роботі виділений цільовий ринок, який забезпечує покриття дефіциту лісопродукції в Україні. Він являє собою багатоступеневу структурну модель, яка складається з комплексу задач по аналізу і задоволенню потреб в ДСП (схема 2).

У процесі розрахунку потреби ринку в плитних матеріалах деревинного походження на перспективу за основу взяті такі вихідні вигоди:

забезпечення потреби виробництва предметів споживання плитними матеріалами на період до 2010 року;

забезпечення потреби в плитних матеріалах інших споживачів з урахуванням запланованих темпів їх розвитку на період до 2010 року;

забезпечення потреби у плитних матеріалах експортних пос-

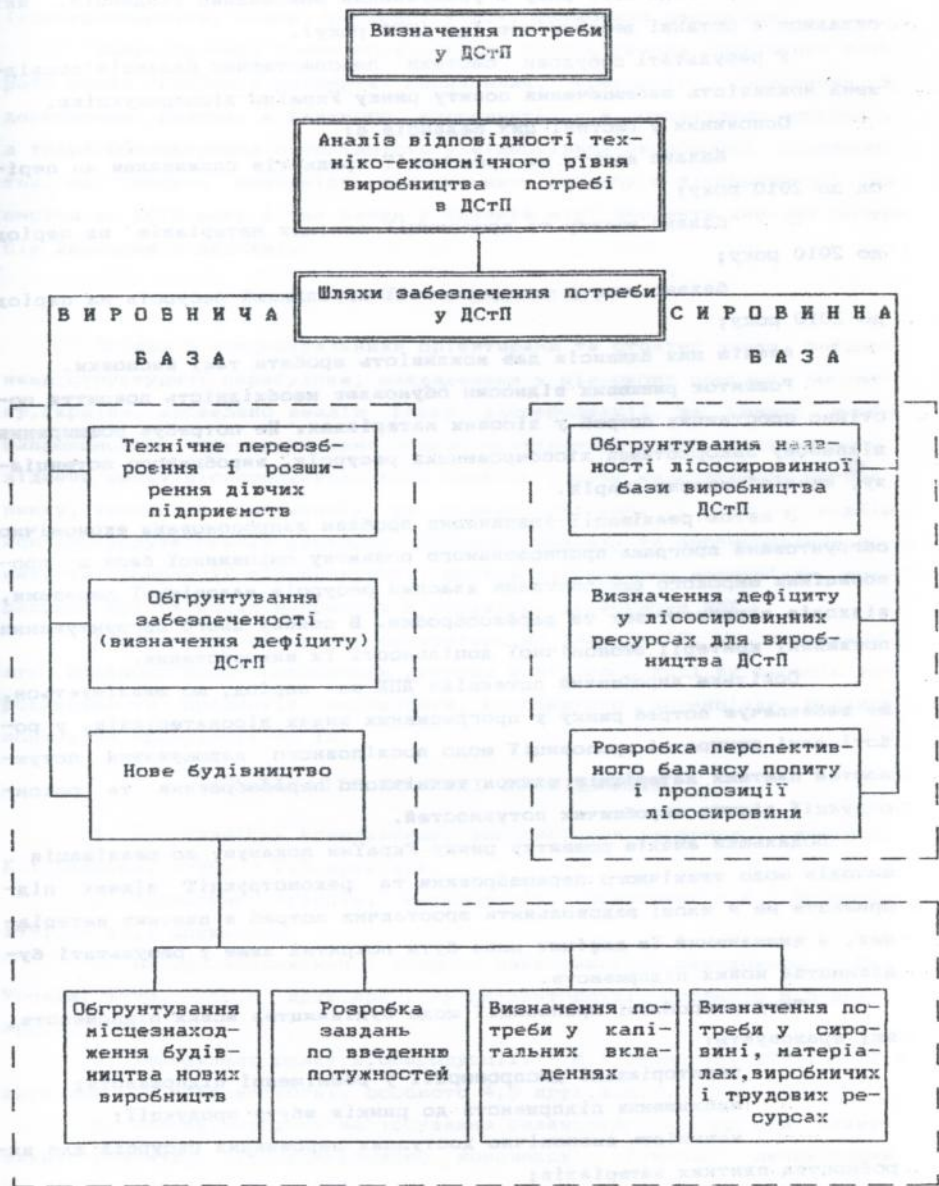

Схема 2. КОМПЛЕКС ЗАДАЧ ПО АНАЛІЗУ І ЗАДОВОЛЕННЮ ПОТРЕБ В ДСтП.

тавок на період до 2010 року з урахуванням збереження тенденцій, які склалися в останні десятиріччя (до 1990 року).

У результаті побудови системи перспективних балансів досліджена можливість забезпечення попиту ринку України лісопродукцією.

Основними у системі цих балансів є:

баланс попиту та пропозиції предметів споживання на період до 2010 року;

баланс попиту та пропозиції плитних матеріалів на період до 2010 року;

баланс попиту та пропозиції сировинних ресурсів на період до 2010 року;

Аналіз цих балансів дає можливість зробити такі висновки.

Розвиток ринкових відносин обумовлює необхідність покриття постійно зростаючих потреб у лісових матеріалах. Це потребує розширення діапазону використання лісосировинних ресурсів, виробничого потенціалу, кваліфікованих кадрів.

З метою реалізації визначених проблем запропонована економічно обґрунтована програма прогнозованого розвитку сировинної бази з пропозиціями широкого використання власних ресурсів наліційної деревини, відходів лісозаготовок та деревообробки. В основу цього обґрунтування покладені критерії економічної доцільності їх використання.

Оскільки виробничий потенціал ЛПК за період, що аналізується, не забезпечує потреб ринку у прогресивних видах лісоматеріалів, у роботі дані конкретні пропозиції щодо послідовного нарощування потужностей плитних матеріалів шляхом технічного переозброєння та реконструкції діючих виробничих потужностей.

Подальший аналіз розвитку ринку України показує, що реалізація заходів щодо технічного переозброєння та реконструкції діючих підприємств не в змозі задовольнити зростаючих потреб в плитних матеріалах, а визначений їх дефіцит може бути покритий лише у результаті будівництва нових підприємств.

Тому розроблені пропозиції щодо будівництва нових підприємств, які враховують:

територіальні диспропорції у розміщенні підприємств;

наближення підприємств до ринків збуту продукції;

наявність економічно доступних сировинних ресурсів для виробництва плитних матеріалів;

наявність вільних від забудови земельних ділянок;

можливість забезпечення ресурсами виробничого призначення (електроенергією, водою, теплом і т.д.), трудовими ресурсами.

Запропонована схема послідовного обґрунтування розрахунку потреби ринку України у предметах споживання, предметів споживання в деревинних плитах, а плитного виробництва - у сировинних ресурсах, а також обґрунтована необхідність у відповідних виробничих потужностях, які дадуть можливість задовольнити потребу в лісопродукції на період до 2010 року і тим самим у значній мірі зменшити дефіцит ресурсів деревини у державі.

3. ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Згідно з концептуальними орієнтирами та стратегічними завданнями структурної перебудови, закладеними у цільовому прогнозі розвитку України, проведено аналіз ринку лісопродукції, на основі якого запропонована структуризована модель статистичного забезпечення досліджень ринку лісопродукції. Вона включає в себе класифікацію потреб ринку, типологію споживачів як основу сегментації ринку, відбір кон'юнктурутворюючих факторів, методику аналізу та прогнозування попиту та пропозиції лісопродукції, оцінку виробничого потенціалу, розрахунок пріоритетних напрямків в структурі перебудови ЛПК.

Дослідження ринку має будуватись на інформації, що характеризує взаємозв'язок показників потреби в лісопродукції як засобів виробництва та предметів споживання, виробничого потенціалу, балансу попиту та пропозиції та ін.

ПУБЛІКАЦІЇ ПО ТЕМІ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Ефективність комплексного використання деревинної сировини. К.: Техніка, 1990. - 9,5 друк.арк.
2. Маркетинг /теорія, методологія, практика/ - М.: Екологія, 1991. - 12,1 друк.арк.
3. Ресурсозбереження і охорона навколишнього середовища. - К.: Урожай, 1990. - 10,6 друк.арк. /у співавторстві, особисто 8,5 друк.арк./.
4. Менеджмент ринку лісопродукції. - М.: Екологія, 1991. - 7,4 друк.арк. /у співавторстві, особисто 4,5 друк.арк./.
5. Основи методики застосування балансового методу при плануванні розвитку лісопромислового комплексу. Рукопис депонований УкрНДІНТІ. УК-ДВЗ. К., 1983. - 10 друк.арк. /у співавторстві, особисто 8,0 друк.арк./.

6. Будівельні пресувальні матеріали в деревообробній промисловості УкрНДІНТІ // Інформація: нове в науці, техніці та промисловості. К., 1982. - 0,75 друк.арк. /у співавторстві, особисто 0,25 друк.арк./.

7. Науково-технічний прогрес і комплексне використання деревинної сировини. К.: Знання, 1982. - 1 друк.арк. /у співавторстві, особисто 0,33 друк.арк./.

8. Сушіння пиломатеріалів в камерах періодичних дій // Нове в науці, техніці, виробництві: Експрес інформація. К., 1983. - 0,9 друк.арк. /у співавторстві, особисто 0,45 друк.арк./.

9. Раціональне і комплексне використання деревини на підприємствах УРСР. К.: УкрНДІНТІ, 1983. - 2,8 друк.арк. /у співавторстві, особисто 0,93 друк.арк./.

10. Везвідходні технології в деревообробці //Експрес інформація. УкрНДІНТІ, 1986. - 0,58 друк.арк./у співавторстві, особисто 0,29 друк.арк./.

11. Визначення економічної ефективності комплексного використання лісових ресурсів в лісокомбінатах: Методичні рекомендації. - К.: ІЕ АН УРСР, 1985. - с.53 - 2,4 друк.арк. /у співавторстві, особисто 0,9 друк.арк./.

12. Соціально-економічний розвиток Києва та Київської області в XII п'ятиріччі: Довідник та статистичні матеріали. К., 1990. - 1,2 друк.арк. /у співавторстві, особисто 0,3 друк.арк./.

13. Спеціалізація і концентрація деревообробного виробництва //Лісове господарство, лісова, паперова і деревообробна промисловість. 1980. N 2-0,4 друк.арк. /у співавторстві, особисто 0,2 друк.арк./.

14. Комплексне використання деревини на деревообробних підприємствах УРСР //Планування та використання ресурсів народного господарства УРСР. 1981. - 0,2 друк.арк.

15. Аналіз витрат сировини і матеріалів при виробництві меблів //Лісове господарство, лісова, паперова і деревообробна промисловість. 1981. N 2 - 0,1 друк.арк./у співавторстві, особисто 0,05 друк.арк./.

16. Зниження матеріалоністкості продукції - найважливіша умова підвищення ефективності виробництва в лісопереробній промисловості //Інтенсифікація використання промислового потенціалу УРСР. К.: ЕНДІ Держплану УРСР, 1982. - 0,8 друк.арк. /у співавторстві, особисто 0,27 друк.арк./.

17. Про методи аналізу ефективності норм витрат сировини і матеріалів в деревообробній промисловості // Організація та планування

галузей народного господарства: Республ. міжвідомчий зб. К.: Вища шк., вип. 73, 1983. - 0,9 друк. арк. /у співавторстві, особисто 0,45 друк. арк./.

18. Організаційно-методичні проблеми формування асортиментних планів в галузях, виробляючих товари народного споживання //Інтенсифікація використання промислового потенціалу УРСР. К.: ЕНДІ Держплану УРСР, 1983. - 0,5 друк. арк. /у співавторстві, особисто 0,25 друк. арк./.

19. Визначення рівня комплексного використання деревини і його економічного ефекту //Лісове господарство, лісова, паперова і деревообробна промисловість. 1984. N 4. - 0,1 друк. арк. /у співавторстві, особисто 0,05 друк. арк./.

20. Методичні основи розрахунку економічної доцільності і рівня використання деревинної сировини //Організація і планування галузей народного господарства: Республ. міжвідомчий зб. К.: Вища шк., вип. 89, 1987. - 1,0 друк. арк.

21. Про оцінку використання деревинної сировини і її економічної ефективності //Організація і планування галузей народного господарства: Республ. міжвідомчий зб. К.: Вища шк., вип. 90, 1988. - 1,0 друк. арк.

22. Шляхи підвищення ефективності управління запасами засобів виробництва //Удосконалення планування і ефективності використання матеріальних ресурсів: Зб. наук. робіт. К.: ЕНДІ Держплану УРСР, 1989. - 1,0 друк. арк.

23. Удосконалення основних форм спеціалізації та їх класифікація в меблевій промисловості //Організація і планування галузей народного господарства: Республ. міжвідомчий зб., вип. 100, К., Либідь, 1990. - 0,9 друк. арк.

24. Методичні підходи до визначення ефективності безвідходних технологій //Планування матеріальних ресурсів. - К.: ЕНДІ Держплану УРСР, 1991. - /у співавторстві, особисто 0,7 друк. арк./.

25. Формування ринкових цін на продукцію деревообробки //Торгівля в умовах приватизації: Зб. наук. праць. К.: КТЕІ, 1994. - 0,5 друк. арк.

26. Зростання ефективності нової техніки на підприємствах Міністерства промисловості УРСР. Економічні проблеми технічного переозброєння галузей і виробництва: Тези доповідей Республіканської наукової конференції. К., 1981. Ч. I /у співавторстві, особисто 0,05 друк. арк./.

27. Ефективність норм витрат сировини і матеріалів в деревообробному виробництві. Організаційно-методичні питання розробок і впровадження норм і нормативів в УРСР: Тези доповідей Республіканської наукової конференції. Київ, 1982. Ч. 2 - 0,1 друк. арк.

28. Динаміка виробництва і споживання лісоматеріалів в УРСР //Науково-технічний прогрес в лісовій і деревообробній промисловості: Тези доповідей ХІУ науково-технічної конференції. К. 1983. - с.204. - 0,1 друк.арк. /у співавторстві, особисто - 0,05 друк.арк./.

АНОТАЦІЯ

Захожай В.В. Статистическое обеспечение исследования рынка лесопродукции.

Диссертация на соискание ученой степени доктора экономических наук по специальности. 08.03.01 - Статистика. Киевский государственный экономический университет. Киев, 1994.

Защищается 28 научных работ, содержащих теоретическое исследование рынка лесопродукции на основании которого разработана структуризованная модель соответствующего статистического обеспечения. Оно включает классификацию потребности рынка, типологию потребителей как основу сегментации рынка, конъюнктурообразующие факторы, методику анализа и прогноза спроса и предложения.

Проведенное исследование базируется на информации, характеризующей приоритетные направления перестройки структуры ЛПК Украины, потребность в средствах производства и предметах потребления, производственный потенциал, баланс спроса и предложения.

Zakhzhay V.V. Statistical assurance of the timber market research.

Thesis submitted for a competition for a degree of Doctor of Science (Economics), speciality - 08.03.01. - Statistics, Kiev State University of Economics, Kiev, 1994.

28 scientific research works are supported. They are devoted to a theoretical study of the timber market on the basis of which a structuralized modal of a relevant statistical assurance is worked out. It includes a market demand classification, a consumer typology as the basis of market segmentation, market competition - forming factors, a demand and supply analysis and forecast methodology.

The investigations are based on the information that characterizes priority directions of the timber industry structural transformation in Ukraine, the demand in means of production and consumer goods, the production potential and the balance of supply and demand.

Ключові слова:

Статистичне забезпечення управління. Класифікатор потреб ринку в лісопродукції. Сегментація ринку. Інформаційна база статистичного забезпечення маркетингових досліджень. Прогноз попиту. Збалансованість попиту та пропозиції.

STATISTYCHNE ZABEZPECHENNYA UPRAVLINNYA

KLASYFYKATYV POBYTOV RYNKU V LIKOPRODUKCIJI
SEGMENTACIJA RYNKU

ЗАХОМАН ВАЛЕРІЯ БОРИСОВИЧ

**СТАТИСТИЧНЕ ЗАВЕЗПЕЧЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ
РИНКУ ЛІСОПРОДУКЦІЇ**

Підп. до друку 20.09.94. Формат 60 x 84/16. Папір друк. Офс.друк.
Ум.друк.арк. 2,00. Ум.фарбо-відб. 2,13. Обл.-вид.арк. 2,11.

Тираж 100 пр. Зам. 307.

РВВ КДТЕУ Дільниця оперативного друку
253156, Київ-156, вул. Кіото, 19

455400

AB 31.544